

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Připravovaná novela zákona o evropské společnosti

Novela přináší do českého práva dvě změny. Předně dochází k transpozici novely Druhé směrnice, když transpoziční termín je stanoven na 15. 4. 2008, a současně dochází k revizi těch ustanovení obchodního zákoníku, která dlouhodobě činí aplikační potíže.

Pokud jde o harmonizační změny, tento zákon se snaží provést minimální harmonizaci, tedy využít a transponovat jen ta omezení, která jsou podle směrnice bezprostředně nutná. Tím se snaží český zákonodárce reagovat na stále sílící tlak české podnikatelské sféry na zvýšení konkurenceschopnosti českého právního řádu.

Pokud jde o změny ostatní, vychází návrh zákona ze skutečnosti, že druhá část obchodního zákoníku v podobě vyhlášené v roce 1991 obsahovala jen velmi stručné základy práva obchodních společností. Zabývala se především otázkami mechaniky fungování obchodní společnosti a až na výjimky opomíjela jeden z hlavních účelů práva obchodních společností – totiž omezovat rizika zneužití delegované nebo většinové tvorby vůle společnosti. Tato rizika vznikají při správě obchodní společnosti zejména ve vztazích mezi (a) společníky a členy statutárních orgánů, (b) majoritním společníkem a minoritními společníky, (c) společníky a věřiteli společnosti.

Právní pravidla směřující k omezení těchto rizik počala být do obchodního zákoníku vtělována postupně, počínaje rokem 1996, a to bezpočtem novelizací, jež kulminovaly na přelomu století a (s menší intenzitou) pokračují dodnes. Některé z provedených novelizací obsahují systémově správná řešení. Jiné však vedly ke zdvojování regulačních opatření, k přenosu rizika poruch vnitřních mechanismů správy společností na třetí strany a k celkovému znepřehledňování českého práva obchodních společností. To lze v roce 2008 nejlépe charakterizovat jako právo "přestřelující", a to v tom smyslu, že ve snaze znemožnit jakékoli zneužití delegovaných či většinových rozhodovacích pravomocí a zcela zabránit zpronevěře majetku společnosti kombinuje celou paletu nejrůznějších regulačních přístupů a pravidel, z nichž podstatná část bohužel vystavuje protistrany českých obchodních společností hrozbě, že jejich smluvní ujednání bude shledáno neplatným pro porušení zákona. Právě ta pravidla, u nichž je hrozba neplatnosti dotčených smluv nejvyšší, jsou vyjádřena často zcela nesrozumitelně. Příkladem za všechny je ustanovení § 196a, o jehož výkladu není dodnes žádné shody ani mezi jednotlivými senáty Nejvyššího soudu. Na straně českých obchodních společností vzniká v důsledku takových pravidel právní riziko, jež tyto společnosti vystavuje, ve srovnání se společnostmi zřízenými v zemích s kvalitnějším právem obchodních společností, zvýšeným nákladům na kontraktaci a na pořízení kapitálu.

Je zjevné, že systémové řešení může přinést pouze rekonstrukce práva obchodních společností, která se připravuje v souvislosti s prací na návrhu nového obchodního zákoníku. Na druhou stranu je ale rovněž zjevné, že s účinností nového obchodního zákoníku nelze ještě v několika nejbližších letech počítat. V tržní praxi přitom v poslední době dochází k vývoji, který je pro české obchodní společnosti nanejvýš nepříznivý. Pokračující nejistota ohledně výkladu několika nejspornějších ustanovení druhé části obchodního zákoníku, majících vliv na transakce, při nichž domácí společnosti získávají finanční zdroje, znásobená v posledních cca 18 měsících nejasnými judikatorními vyjádřeními Nejvyššího soudu, nutí právní a finanční praxi k tomu, aby zaujímala stále konzervativnější výklady, což českým

obchodním společností dále ztěžuje a prodražuje přístup ke kapitálu.

Navrhovaná novelizace vybraných ustanovení druhé části obchodního zákoníku si klade za cíl napravit pouze několik zásadních problémů stávajícího obchodního zákoníku. Kromě již zmiňovaného § 196a, jež lze dnes bez nadsázky označit za největší zdroj právních rizik na tuzemském úvěrovém a finančním trhu, se jedná o několik dalších ustanovení, jež svou nesrozumitelností způsobují na tuzemském úvěrovém a finančním trhu významné neefektivnosti, aniž by investorům, zaměstnancům či jiným účastníkům trhu přinášely jakýkoli měřitelný prospěch.

Metodologicky sleduje navrhovaná novelizace dva základní přístupy:

1. zúžení rozsahu a současné zpřesnění vyjádření těch pravidel, u nichž se jako sankce za porušení zachovává neplatnost dotčeného právního úkonu, a s tím související

2. přesvědčení, že vhodnějším nástrojem k dosažení cílů, jichž (snad) vypouštěné části měly dosáhnout, jsou

- v zákoně již obsažená pravidla o odpovědnosti osob, vytvářejících vůli společnosti, zejména tedy pravidla o odpovědnosti členů statutárních orgánů společnosti (viz např. § 66 a 194) a pravidla o odpovědnosti jiných osob, než statutárních orgánů (viz např. § 66 odst. 6, 66a, 66c atd.),
- jim odpovídající existující skutkové podstaty trestního práva (např. § 248, 255, 255a, 128 odst. 2 TrZ),
- v zákoně již obsažená pravidla o právu akciové minority na exit v případě významné změny v kontrole nad společností (např. § 183b a 190c odst. 1), a
- zcela nová, k ochraně věřitelů sloužící ustanovení insolvenčního zákona o neúčinnosti nelegitimních právních úkonů společnosti v období před zahájením insolvenčního řízení, obsažená v § 240 až 242 zákona č. [182/2006](#) Sb., jež vstoupí v účinnost k 1. 1. 2008.

Zpracováno ze zdrojů www.psp.cz

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Prekluze důvodu neplatnosti VH](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [TOP 5 judikátů z korporátního práva za rok 2025](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [SCHEJBAL& PARTNERS stáli u získání jedné z prvních licencí dle MiCA v ČR](#)
- [Proč dnes více než polovina M&A transakcí ve střední Evropě nekončí podpisem](#)
- [Přehnaná, nebo důvodná prevence? Zajištění a utvrzení závazků v praxi](#)
- [Návrh nového zákona o digitální ekonomice](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 30.: Jednání za s.r.o. – zápis jednatelského oprávnění do obchodního rejstříku](#)

- [Prověřování zahraničních investic a kybernetická regulace: řízená služba jako nová transakční proměnná](#)